

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena celoletna po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 polletna " " 20.— " " 18.—
 četrtletna " " 10.— " " 9.—
 mesetna " " 3.50, " " 3.—
 Redakcija in uprava: Kopitarjeva ulica 8. — Telefon 50.

Insarati: Enostolna politersta (39 mm široka in 6 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za dva- in večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarf. — Poslano: Enostolna politersta K 1.—, — Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Odhod Slovencev v državno veče.

Ljubljana, 22. februarja. Lj. kor. urad poroča: Predsedništvo deželne vlade je prejelo iz Beograda službeno brzojavko ministra dr. Kramerja, da odide za slovenske delegate začasnega

narodnega predstavništva dne 26. t. m. poseben vlak iz Ljubljane. Vsi delegati bodo brzojavno pozvani, naj se poslužijo tega vlaka, ker za to priliko drugi posebni vlaki ne bodo vozili.

Mažarski davek prekmurskim Slovincem.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Ljubljana, 22. febr. Mažari so naložili prekmurskim Slovincem velik davek, ki se porabi za stražo meje proti Jugoslaviji. Davek iztirjajo z veliko brezobzirnostjo. Kdor noče plačati, mu vzamejo živino in vrednostne stvari. Po vseh vaseh ob Muri in Dravi so nastanjene mažarske posadke, ki so pa zadnji čas napram slovenskemu

prebivalstvu precej prijazne. Dobile so namreč naročilo od madžarske vlade, da ne smejo več tako kruto nastopati, kakor se po ponesrečenem Jurišičevem vpadu Slovensko ljudstvo je kljub temu nezadovoljno in nestrpno pričakuje trenutka, ko bo Prekmurje združeno z Jugoslavijo.

Dr. Korošec za Maribor.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 22. februarja. Ministrski podpredsednik dr. Korošec je preskrbel v Beogradu za Maribor, ki je bil zadnji čas v velikih prehranjevalnih težkočah, večje množine živil. Zagotovljenih je 7

vagonov masti in 2 vagona prekajeno slanino in mesa. Obljubljenih je tudi več vagonov moke in raznih živil ter potrebnih za mariborsko prebivalstvo.

Ameriško spričevalo Slovincem.

Maribor, 21. febr. (Lj. k. u.) Današnje povelje štajerskega obmejnega poveljstva vsebuje nastopno izjavo načelnika štaba vrhovne komande: »Naš poslanik v Parizu je izrazil, da je v ameriških merodajnih

krogih naredilo jako dober vtis poročilo, ki so ga poslali odposlanci o našem postopanju napram nemškemu in madžarskemu prebivalstvu. Jako važno je, da bo ravnala naša vojska tudi nadalje tako.«

Angleži stražijo bivšega avstrijskega cesarja.

Berlin, 21. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad javlja: Iz Dunaja se poroča: Pred nekaj dnevi je prejel državni svet obvestilo, da odpošlje angleška vlada v varstvo bivšega cesarja Karla višjega angleškega častnika v Eckartsau. Včeraj je vod-

ja dunajske angleške misije predstavil bivšemu cesarju angleškega polkovnika, ki ostane trajno v Eckartsau. Vesti, da so se pojavili pri bivšem cesarju znaki srčne bolezni, niso resnične.

Francozi prevzeli poveljstvo v Banatu.

Budimpešta, 21. febr. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča iz Arada: Včeraj je dospel semkaj francoski general Condre-

court, ki bo prevzel poveljstvo nad vsem Banatom. Mesto Arad so proglasili za strateško k Banatu pripadajoče.

Naše bodoče meje.

Časnikarji imajo sedaj zlate čase. Eden izmed njih — to pot Anglež — je pred kratkim obiskal tudi našega ministrskega predsednika Protiča, ki mu je o mejah kraljestva SHS izjavil, da so vsled tega tako negotove, ker se je s podporo tujih vlad na našem ozemlju naselilo mnogo tujcev, ki tvorijo majhne otoke v našem narodnem morju. Po mnenju ministrskega predsednika bi bilo najbolje, ko bi se ti tujerodci prostovoljno izselili, pri čemer bi jim Jugoslavija morala iti v vsemi olajšavami na roko.

Važna je izjava ministrskega predsednika glede naše meje z Italijo. Stojan Protič zastopa mnenje, naj bi nas od Italije delilo Jadransko morje, ki je najnaravnnejša in najtrdnjše meja. Ta meja je tem bolj upravičena, ker je Dalmacija čisto jugoslovanska pokrajina, v kateri prebiva komaj 18.000 Italijanov. Obširno je ministrski predsednik utemeljeval našo pravico na Reko, ki ima nenaravno italijansko ali prav za prav italijansko večino, medtem ko je vsa okolica mesta popolnoma hrvatska.

Nato je Stojan Protič govoril o londonski pogodbi. Ta pogodba po zahtevu ministrskega predsednika ne more obstajati več, ker so jo nekateri zavezniki sami preklicali in ker se je od tistega časa, ko so jo podpisali, vojaški in politični položaj popolnoma izpremenil. Zato ni dobro, da skušajo zavezniki pregovoriti Italijo, naj se pobota z Jugoslovani, marveč bi bile po besedah ministrskega predsednika najbolj praktično, da se pogodba enostavno proglasi za zastarelo, kar je v resnici.

Italijani so v svojih listih Protiča zaradi te izjave napadli, da si se je o naših zahtevah izredno previdno izjavil in nikakor ni hotel žaliti italijanske občutljivosti. Obširno je utemeljeval pravico Jugoslavije na Reko, o kateri ne more biti dvoma, kam bo pripadla, glede meje na severozahodu se je pa previdno in zelo splošno izrazil, da nas mora od Italije deliti morje. Ob času, ko Italijani vedo, da je naše mirno odposlanstvo v Parizu predložilo zemljevid, na katerih sta v naših mejah Trst in Gorica, bi morali upoštevati obzirnost ministrskega predsednika, ki se ni drznil imenovati teh dveh dragih nam imen.

Krvavi dnevi v Monakovem.

Iz Monakovega poročajo 19. t. m.: Med današnjo sejo delavskih in vojaških svetov so prišli pred zborovalnico oddelki oboroženih mornarjev in pionirjev s častniki in izjavili, da imajo povelje, poslopje zasesti. Po kratkem boju s stražo so to tudi storili, nakar so zasedli tudi vsa druga javna poslopja v mestu in zaprli mestnega poveljnika, policijskega ravnatelja in več drugih odgovornih oseb. Popoldne so vladne čete pregnale mornarje in pionirje in upostavile mir in red. Dognali so, da je ta revolucijski poizkus vprizoril princ Johanim Pruski, ki so ga zaprli in uvedli proti njemu preiskavo.

Monakovo, 21. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Ministra Rosshaupterja so aretirali. Ob štirih popoldne je bilo proglašeno obsedno stanje. Po sedmih zvečer ne sme nihče na cesto.

Berlin, 21. febr. (Lj. k. u.) Glasom dujaškega kor. urada poroča »Berliner Tageblatt« iz Monakovega: Ko so hoteli poslanci v zborniški dvorani zadržati morilca, je ta oddal še pet strelav proti ministrski mizi. Klical je: »Vse bom postrelil!« Poslanci so se skrili pod plopi ali so se vrgli na tla. Ob istem času so počili strelji na tribuni za poslušalce. Pri tem je bil poslanec Orel ubit. Kakor poroča »Vossische Zeitung« iz Monakovega, je razburjenje v mestu doseglo vrhunec. Špartakovci in neodvisni pozivljejo k generalnemu štrajku. Danes popoldne bodo delavci in oboroženi vojaki demonstrirali proti časopisu, kapitalizmu, dijakom, častnikom in plemstvu. Proglasili so generalno stavko. Vsi obrati, tudi za časopise, počivajo.

Weimar, 21. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Preden je prišla nemška narodna skupščina na dnevni red, je ministrski predsednik Scheidemann podal izjavo o dogodkih v Monakovem. Nato so prešli na dnevni red, ki vsebuje debate o vladni izjavi.

Monakovo, 21. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. ur. poroča: Delavski in vojaški svet, ministrstvo za vojne zadeve, mestni poveljnik in policijski predsednik so dali na-

biti lepake, kjer naznanjajo, da je narodno sodišče že uvedlo strogo preiskavo in da bo kar najstrožje kaznovalo vse krivce zadnjih dogodkov.

Monakovo, 22. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V Monakovem divja revolucija. Nepopisno je razburjenje, ki se je polastilo mesta po Eisnerjevem umoru. Oboroženi vojaki in delavci patrolirajo po mestu. Vse trgovine so zaprte; ravnotako tudi gledališča, kinematografi, gostilne in kavarne. Špartakovci in neodvisni socialisti so zasedli vsa časniška uradništva. Listi včeraj niso izšli in tudi danes ne bodo. Špartakovci dobivajo nadmoč. Minister za notranje stvari Auer je včeraj pozno ponoči umrl na posledicah napada. Vesti o smrti vojnega ministra Rosshaupterja so bile preuranjene. Rosshauptner je težko ranjen in aretiran. Negotovo je še, kaj bo sedaj po Eisnerjevi in Aurovi smrti in po aretaciji Rosshauptnerja ukrenila vlada, ki je itak nameravala odstopiti. Tudi usoda deželnega zbora je negotova. Po kasnejše dospelih vesteh so se delavski in vojaški sveti polastili vse moči, in pozno zvečer je bila baje sestavljena špartakovska vlada. V tem primeru je pričakovati ostrih nasprotstev med Monakovim in Berlinom.

Monakovo, 22. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Več ko 30 častnikov je bilo včeraj aretiranih. Pri njih so našli bele rokavice. Med aretiranci sta tudi grof Craichein in grof Alnada. Potrjuje se, da so poizkus »puča« od srede, organizacija bele garde in napad na Eisnerja v tesni medsebojni zvezi in delo monarhistične protirevolucije. Vsi člani vojaških, delavskih in kmetijskih svetov, ki bivajo zunaj Monakovega, so bili brzojavno pozvani v Monakovo, da se udeležijo posvetovanj o nadaljnjih ukrepih in o sestavi nove vlade.

Monakovo, 22. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Pri včerajšnjem »puču« je bilo v raznih delih mesta veliko oseb ubitih in ranjenih.

ladij. Mornariški tajnik Daniels je dal krizarki »Denver« povelje, naj pluje parniku »George Washington« naproti.

Bern, 21. febr. (Lj. k. u.) Ameriški novinarski urad poroča: Pričakujejo, da bo predsednik Wilson ostane približno 14 dni v Zedinjenih državah. Po odgoditvi kongresa dne 4. marca se vrne Wilson na Francosko.

Pariz, 21. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča brezzično iz Washingtona: Brezzična brzjavka poroča, da plove ladja »George Washington« z veliko brzino čez ocean. Mogoče je, da že v nedeljo zvečer dospe v Boston. V tem primeru bi Wilson že v ponedeljek govoril v Bostonu ter narodu razložil potrebo zveze narodov. Posameznosti si bo pa Wilson pridržal za pogovor s člani kongresa in za nagovor, katerega namerava držati po svojem povratku v Washington v kongresu.

Clemenceau.

Rotterdam, 22. febr. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Po zadnjih vesteh se je Clemenceaujevo stanje poslabšalo. Javnost je zaradi tega vznemirjena. Trajno se zbirajo velike množice pred Clemenceaujevim stanovanjem.

Pariz, 21. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Agence Havas«: Ministrski predsednik Clemenceau je nočeno dobro preстал. Ob 9. uri popoldne izdano zdravniško izvestje javlja: temperatura 36,7, utrip 72, splošno stanje zelo povoljno.

Pariz, 21. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Agence Havas«: Clemenceaujevi zdravniki so konstatirali, da je njegovo stanje zelo povoljno in da dovolijo ministrskemu predsedniku sprejeti popoldne člane vlade. Ako tekom 48 ur ne nastanejo komplikacije, bo Clemenceau s prihodnjim tednom že lahko pričel svojo navadno politično delovanje.

„Tla se majejo.“

Weimar, 21. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. ur. Ministrski predsednik Scheidemann je v zbornici izjavil: Mlada republika je v nevarnosti, da se v najkrajšem času zruši. Tla, na katerih stojimo, se majejo. Mogoče bo že v najkrajšem času velik polom, ako se nam ne posreči, da preprečimo blazno in hudodelsko početje v ruhrskem ozemlju. Preverjen sem, da bodo vladne čete kmalu ugnale špartakovce. Narodna skupščina zahteva uporabo vseh sredstev, da se država ubrani boljševikov in drugih tolp na vzhodni meji Nemčije. Postopanje entente, izstradalna blokada, zadrževanje surovin in naših vojni ujetnikov ženejo nemški narod v obup. Nato je narodna skupščina z vsimi proti glasovom desnice in neodvisnikov sprejela zaupnico vladi.

Za spojitev z Nemško Avstrijo.

Weimar, 21. febr. (Lj. kor. u.) Od vseh zastopnikov strank podpirani predlog o prikloplitvi Nemške Avstrije je bil soglasno sprejet.

Italija odklanja Wilsona.

Lyon, 21. februarja. (Lj. kor. u.) — Brezzično. Razpravljajoč o zahtevah Jugoslovanov, da naj Wilson odloči o njihovem vprašanju, piše »Corriere della Sera«: Moralni prestiž Italije bi zelo padel, če bi se Italija vlada tem zahtevam. Da je Italija upravičena odkloniti te zahteve, bo vsakdo razumel in pred vsemi Wilson sam. »Tribuna« piše: Odgovor Sonnina se popolnoma strinja z dostojanstvom in interesi Italije. Po tolikih naporih in žrtvah, ki jih je pretrpela Italija, se končno ne more podvreči preizkušnji razsodišča. Dalje piše »L' Epoca«, da je razsodišče pač sredstvo za omejitve vojne, ne pa za njen konec, ki ga je že itak povzročilo orožje. »Giornale d' Italia« pripominja: Ako bi se sprejelo razsodišče, potem bi se zmanjšal ugled konference same.

Splošna stavka v Banatu.

Budimpešta, 21. febr. (Lj. k. u.) lasom Dun. kor. urada poroča Ogrski kor. urad: Po zanesljivih poročilih iz južne Ogrske je v vsem Banatu izbruhnila splošna železarska stavka.

Angleži v Dobrudži.

London, 22. februarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški urad javlja: Kakor poročajo listi, so zasedle angleške čete Dobrudžo.

Wilsonovo potovanje.

Washington, 21. febr. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Mornariški urad javlja, da je velika nevihta prehitela parnik »George Washington«, na katerem potuje Wilson. Parnik pluje brez spremljevalnih

Poslanci hrvatsko-srbske koalicije.

Zagreb, 22. februarja. (Lj. k. u.) Saborški klub hrvatsko-srbske koalicije je na svoji zadnji seji sklenil, da odpošlje v državno veče nastopne delegacije: Ljuba Babič-Gjalski, dr. Živko Bertič, dr. Srdjan Budisavljevič, Pajo Dragič, Ante Djukič, Mijo Etinger, dr. Zdravko Kovačević, dr. Rihard Kraut, dr. Hinko Krizman, grof Miroslav Kulmer, Mišo Kutuzović, dr. Edmund Lukinič, dr. Jovan Manojlovič, dr. Milenko Marković, dr. Miljutin Mažuranič, dr. Bogdan Medaković, Anton Mihalo-
vič, Vazo Mračević, dr. Ivan Paleček, dr. Dušan Peleš, dr. Franjo Poljak, dr. Dušan Popović, dr. Cvetislav Popović, Svetozar Pribičević, Valerijan Pribičević, Josip Baron Bajačić, dr. Ivan Ribar, Milan Rojc, dr. Maks Rešič, dr. Števan Simeonovič-Čokič, Grda Tuskar, Večeslav Wilder. Namestniki bodo imenovani naknadno.

Boji med Mažari in Rumuni.

Uradno poročajo, da so se pri Nagy Balmagyju začeli težki boji z Rumuni. Sodeluje tudi topništvo.

Mažarske odredbe za ureditev financ.

Madjarska republika je v svrhu ozdravljenja financ začasno omejila denarni promet z inozemstvom. Preko meje se sme nositi s seboj na Ogrsko največ 500 kron avstro-ogrskih bankovcev.

Prometne težkoče.

Ljubljanski dopisni urad poroča: Kakor javlja »Neues Achtuhrblatt« z dne 20. t. m., je odpotoval poveljnik italijanske vojaške misije na Dunaju general Segre v Trst, da bi osebno od-
stranil težkoče, ki jih delajo baje Jugoslovani za prevoz živil, ki jih je ententa v Trstu pripravila za Čehoslovaško in Nemško Avstrijo. K tej objavi pripomi-
nja ljubljanski dopisni urad: Vest o odpotovanju generala Segreja v Trst navdaja tukajšnje vodilne kroge z za-
dovoljstvom, ker so preverjeni, da je general nastopil to potovanje vsled
nujne priporočilne ententnih, po Jugoslovanih dobro poučenih zastopnikih entente, kakor tudi pod vtisom najno-
vejših dogodkov na železnici v Trstu, ki so posledica nezmožnosti italijan-
skega železniškega osebja, in da bo go-
tovo uveljavil svoj vpliv, da se bodo na ozemlju, okupiranem po Italijanih, ob-
stoječe ovire železniškega prometa na-
posled vendarle odpravile in da se bo-
do transporti v Trstu pripravljenih ži-
vil vendar enkrat redoma izvršili. Kdo
da ovira dobavo po ententi v Trstu pri-
pravljenih živil za Čehoslovaško in za
Nemško Avstrijo, ali Jugoslovani ali
Italijani, to je najbolj razvidno iz na-
stopnih brzojavk, ki so bile danes ljub-

ljanskemu dopisnemu uradu na razpo-
lago. Dne 17. februarja je brzojavil v
Trst detaširani pomorski kapetan
Schramm državnemu uradu za ljudsko
prehramo in promet na Dunaj: »Zaradi
pomanjkanja vagonov tri dni ni odšel
noben transport. Jugoslovani se bra-
nijo, da bi nam pošiljali prazne vozove
z utemeljevanjem, da je odšlo preko
Logatca na Dunaj doslej samo 150 na-
loženih vagonov, ker Jugoslovani go-
tovo niso vedeli, da so odšli tudi preko
Tribža transporti. Prosim, da se nepo-
sredno v Ljubljani store potrebni ko-
raki in da se nam pošljejo vsaj loko-
motive, ker je potreba nujna. Prosim
za nujno posredovanje in prijazno ob-
vestitev, kaj se je odredilo.« Nato se je
obrnil dunajski državni urad za pro-
met na dunajski prometni komite, na
ravnateljstvo državne železnice v Ljub-
ljani in na ravnateljstvo južne želez-
nice z nastopno brzojavko: »Nujno pro-
sim, da se odredi nadaljevanje oddaje
praznih voz v Trst za prevoz žita v
Nemško Avstrijo in za brzojavni odgo-
vor.« Na te brzojavke, došle dne 19. fe-
bruarja, je odgovoril slovenski poverje-
nik za promet nastopno: »Na tamurad-
no brzojavko z dne 19. februarja glede
odpošiljave praznih voz za prevoz živil
v Trst, naznanjamo, da je bilo izza 25.
januarja za nemško-avstrijske trans-
porte vsega skupaj odanih 478 in za če-
hoslovaške transporte 200 voz Italija-
nom v Logatcu za Trst. Nadalje nazna-
njamo, da od 2. februarja Italijani v
Logatcu nočejo sprejeti nobenih praz-
nih voz, zaradi česar je bilo treba dne
19. februarja narediti velik ovinek, da
bi se oddalo 50 voz Italijanom v Pod-
brdu. Vsak dan smo povpraševali v
Logatcu, koliko praznih voz bodo spre-
jeli; na to je prišel izza 2. februarja
vselej zanikajoč odgovor. Iz tega je raz-
vidno, da mi ne delamo nobenih ovir
tem transportom ententnih živil in da
smo pripravili vse za pospešeni dovoz
teh pošiljatev. Zato moramo mistifika-
cije Vašega organa v Trstu odločno
zavrniti. Državni urad se naprosi, da
posreduje pri italijanskem železniškem
ravnateljstvu v Trstu zaradi hitrega
prevzetja praznih voz.«

Iz pokrajine.

ke Zastopništvo Jugoslovanov v
Gračcu poroča, da je odbor v svoji seji
dne 8. t. m. izvolil gospoda dr. Vekoslava
Vršiča za predsednika ter mu pove-
ril vodstvo urada, ki je v Klosterwies-
gasse šte. 5.

ke Upravam in uradništvu denar-
nih zavodov. V smislu sklepa celokup-
nega uradništva denarnih zavodov na
slovenskem ozemlju z dne 9. t. m. so
se na tem zborovanju sklenjene resolu-
cije razposlale dne 20. t. m. upravam
vseh denarnih zavodov na slovenskem
ozemlju. Rok za njih rešitev je določen
do 7. marca t. l. Uprave denarnih za-
vodov tem potom še enkrat javno in
najvljudneje prosimo, naj upoštevajo
zahteve uradništva, izražene v predlo-

ženih resolucijah, in naj ne tirajo svo-
jega uradništva v popolno propast.
Njegove zahteve z ozirom na njegov
gnotni položaj in še obstoječo draginjo
niso pretirane. Zajedno apelujemo na
osebno čast in stanovsko zavednost
vsakega posameznega uradnika in
uradnice, člana kakor nečlana, da se
vsak zaveda resnosti položaja celokup-
nosti in da vsak vztraja v nekršeni so-
lidarnosti za svojo korist in korist svo-
jih sotovarišev. Upamo, da je v vojni
dobi vsakteri izmed nas v duhu časa
toliko napredoval, da si ne bo hotel no-
beden s separatizmom povzročiti očit-
ka, da se je v tem težkem času okori-
stil na škodo svojih tovarišev. To bi
bila neznačajnost brez primere, ki bi
ne mogla ostati prikrita. Prosimo pa
tudi vse naše občinstvo, da nas tudi
ono od svoje strani podpira v naši
upravičeni skrbi za naš gospodarski iz-
boljšek, dvig in obstanek, saj smo tudi
mi del njegove celote. — Odbor stro-
kovne skupine uradništva denarnih
zavodov.

ke Nekolkovane prošnje. Mnogo
oseb iz Slovenije se obrača na različna
oblastva v Belgradu, odnosno Srbiji z
nekolkovanimi prošnjami. Po pristoj-
binskem zakonu, ki velja za Srbijo, se
prošnje in pisma, za katere ni plačana
pristojbina, ne rešujejo, ampak se dev-
ljejo neršene v arhiv. Da se prosilci iz-
ognejo neprijetnostim, ker ne dobe re-
šitve na vložene prošnje, za katere ni
bila plačana pristojbina, se opozarja, da
je treba po sklepu ministrskega sveta
z dne 15. decembra 1918, davčna šte-
vilka 2088, plačati za prošnje in vloge,
katere se pošiljajo iz Slovenije v Srbi-
jo, pristojbina po tukaj veljavnem za-
konu. Vsako vlogo in prošnjo je treba
najprej predložiti najbližjemu davčne-
mu uradu, ki potrdi s podpisom poob-
laščenega uradnika in uradnim pečat-
om, da je pristojbina zadostno plača-
na, oziroma da je vloga pristojbine pro-
sta. Le tako opremljene vloge se smejo
pošiljati uradom v Srbiji. Ta začasna
odredba je potrebna za to, ker uradniki
v Srbiji še niso zadosti poučeni o pri-
stojbinskem zakonu v drugih deželah.

ke Donavsko vprašanje in Jugoslavija.
Belgrajska »Pravda« je priobčila o tem
drug članek, v katerem razpravlja o djer-
dapskem kanalu: Svoj čas je Ogrska na
srbskem ozemlju zgradila 2 km dolg kan-
al, da bi se plovba mogla izogniti donav-
skih kataraktov na Djerdapu. Kanal so
pa zgradili tako nerodno, da znaša v njem
brzina vode ob nizki vodi 5 m 20 cm. Plov-
ba po kanalu nizzdol je zato vedno zelo
nevarna, a navzgor morejo iz lastne moči
pluti le ladje, ki imajo stroje z nad 1600
konjskimi silami. Manjše ladje morajo
vleči posebni remorkerji. Vrh teh nepri-
lik je plovbena pristojbina naravnost
ogromna: Ladja, ki ima bruto teže 600
ton, mora plačati 1220 K v zlatu, in razen
tega za remorkažo 240 kron. To vsako bla-
go, ki se prevaža po tem kanalu, znatno
podraži ter je prevoz za težki gradbeni
materijal — n. pr. kamen — skoroda iz-
ključen, saj bi se moralo plačati za ku-

bični meter kamna 4.30 dinarja. Mogel pa bi se zgraditi po srbskem ozemlju nov, krajši kanal z jezovi, kjer bi bil promet varen. Ob plovbi nizdol bi ladje pač izgubila nekaj časa, ob plovbi nazaj pa bi ga pridobile. Razen tega pa bi se mogle znižati plovbene pristojbine na eno desetino sedanje takse. A ne samo to, nego ob zgradbi novega kanala bi se dobil vodopad, katerega izraba bi dala 5—10.000 konjskih sil. Ako bi se zgradilo oboje obenem — kanal in hidroelektrična naprava —, bi bili gradbeni stroški za oboje jako nizki. Zastopniki SHS morajo na vsak način izposlovati pravico, da bo smela naša država zgraditi nov donavski kanal. Tudi otok Adakale mora po vsej pravici pripasti državi SHS.

Kr Kupčije z jubilejnim znamkami SHS. V Zagrebu so na pošti uvedli preiskavo radi svoječasnih nedovoljenih kupčij z jubilejnim znamkami SHS. Uradniki se izgovarjajo na bivšega poverjenika za pošto Akačiča, ki da je odnesel v Švico veliko množino znamk in jih tam za drag denar prodal.

Kr Gibanje pravoslavne duhovščine. Glavni odbor društva pravoslavne duhovščine je razposlal poziv vsem pravoslavnim duhovnikom v državi SHS, da se organizirajo in tako pripravijo na velike naloge, ki jih čakajo med narodom.

Kr Društvo sv. Jeronima (hrvatska družba sv. Moharja) je imelo 20. t. m. v Zagrebu svoj občni zbor. Konec leta 1918. je imelo društvo 55.867 članov; dohodki so znašali lani 541.382 K, izdatki 425.685 K, prebitok 115.696 K. V papirjih ima društvo 423.810 K, društveno premoženje znaša 144.250 K. Zakladi pa 279.560 K. Za 1. 1919. bo izdalo društvo: Danico za 1. 1919, Hrvatsko zgodovino, I. del, Kratko zgodovino društva sv. Jeronima, Vinogradništvo in molitvenik »Kruh nebeški«. Članarina se zviša od 12 na 20 K.

Kr Za obdelavo polja v Slavoniji. Na sešanku zastopnikov gospodarskih društev in zadrug iz virovitiške in sremske županije dne 15. t. m. v Osijeku so sklenili, naj z ozirom na to, da agrarna reforma letos za obdelavo zemlje ne bo pravočasno rešena in da veleposestniki sami iz umljivih razlogov ne bod mogli sami obdelati svojih posestev, vsak kmet vzame od veleposetva toliko zemlje, kolikor je more obdelati. Kjer posameznik tega ne zmore, naj se ustanove zadruge in se naj zemlja zadržno obdela.

Kr Ubegli zločinci. Te dni je ušlo iz osješkega zapora več roparskih zločincev, in sicer v belem dnevu.

Kr Železniške tatvine. Na osješkem kolodvoru, kjer se neprestano vrše velike tatvine, so zasačili te dni dva železničarja in enega poduradnika, ko so kradli modro galico iz vagona. Zaprli so jih.

Kr Socialistično glasilo za celo Jugoslavijo namerava v Beogradu ustanoviti minister Korač. V to svrhu se snuje delniško društvo.

Kr Umrli je v Beogradu tamkajšnji ugledni odvetnik Milutin A. Protić.

Kr Železnice v Srbiji. Te dni so otvorili promet na progi Valjevo-Zabrežje.

Kr Narodna skupščina za Banat, Bačko in Baranje je sličana na dan 27. t. m. v Novi Sad v svrhu, da izvoli 24 zastopnikov za narodno predstavništvo v Beogradu.

Kr Težak račun bo dajal Julij Kohn, ki je bil začasa avstrijske okupacije okr. načelnik v Valjevu ter je strahovito stiskal ljudstvo. Sedaj so ga zasačili v Sremski Mitrovici in ga odvedli v Valjevo, kjer ga mora pred ogorčenim ljudstvom stražiti vojaštvo. Kohn pride pred sodišče, ker ga toži nad 200 oseb radi prizadete škode.

Kr Javni mir in red v Slavoniji še nikakor ni upostavljen. »Zeleni kader« še vedno živi in veliko bivših vojakov se še ni oprijelo dela in rednega življenja, marveč žive od ropa in tatvine. Redna vojska je precej storila za upostavo reda, toda ker sodne oblasti postopajo z zločinci zelo mlo, noče biti pravega uspeha. Sodiščem pa radi tega zopet ne gre ničesar očitati, ker treba vpoštevati razmere, ki so dovedle ljudi na zmotna pota — štiri leta vojne in vsega, kar se je tu dogajalo in vprizarjalo odzgoraj in naspodaj, nenadno razsulo dotedanje oblasti in končno boljševiški duh, ki so ga iz Rusije prinesli vojni ujetniki, vse to je bilo več nego dovolj, da se ljudem zmedejo pojmi o dobrem in zlem. In potem to: Ali naj se po tolikem prelivanju krvi sedaj morja med lastnim ljudstvom nadaljuje na sodnih moriščih? Te odgovornosti narodna sodišča ne morejo vzeti nase. Toda tako kot doslej pa vendar-le tudi ne more iti dalje. Kaj bo sedaj na pomlad, ko ozeleni gora, ako se kmet ne loti obdelovanja svoje zemlje? — Tako razpravlja v uvodniku osješka »Hrvatska Obrana« in prihaja do zaključka, da se mora skrb za upostavo reda in miru poveriti ljudstvu samemu, v katerem je ostalo še dovolj zdrave sile, da ozdravi svoj bolni organizem in izloči ter uniči bolezenske kali. Po vaseh naj se organizirajo narodni odbori, ki naj sestavijo stražne oddelke. Domačim ljudem so najbolj znane razmere v domači in sosedni vasi in ako se zbero pošteni možje vsake vasi z namenom, da upostavijo red in mir in pošteno ime svojega sela, potem bodo že znali najti najboljšo pot, da to v najkrajšem času dosežejo. Take kmetske straže so se že v več slučajih prav dobro obnesle.

Kr Pohiranje min v splitskem zalivu je izvršeno.

Kr Cene vina na Reki. Na Reki prodajajo 11% bela vina po 400 K, rdeča po 480 kron hektoliter.

Kr Nove bankovce dobimo tekom maja t. l. Bankovce po 20 in 50 dinarjev tiskajo v Zagrebu, po 500 in 1000 dinarjev v Parizu, ostale pa v Pragi. Bankovci bodo dotiskani do maja.

Kr Žrtve poklica. Umrli je v Sarajevu primarij dr. T. Koetschet za pegavim legarjem kot žrtve poklica.

Iz Ljubljane.

I Pobiranje perila. Narodno ženstvo bo v naslednjih dneh pobiralo po mestu perilo za jugoslovanske junake na Korškem. Občinstvo se pozivlja, da odda čim največ perila. Centrala za sprejemanje je na mestnem magistratu, srednje poslopje, stražnica.

I Ali to ni navijanje cen? Nobena potreščina ne sme v prost promet, kajti, če pride, je takoj še enkrat dražja. Trgovci, ki so kupili od »Jugoslovanske milarne« mlo kg po 4 K 50 v. (komad 200 g 90 v.) prodajajo nekateri sedaj kg po 10 K! (komad 200 g 2 K!). Kupi, če hočeš biti opran, ali naj te pa ujeđa mrčes. Ali res ne bo od nikoder nobene pomoči?

I Blatna povodenj v Ljubljani. Blato je že preplavilo vse ljubljanske ceste in ulice. Hišni posestniki se upravičeno boje, da bo blato udarilo v nižje ležeče prostore in kleti. Pričeli so že z varnostnimi napravami. Starši se že boje puščati svojih otrok na ceste, ker je nevarnost, da utonejo. Umestno bi bilo, da merodajne oblasti za čas blatne povodnji zapro šole. Mestni stavbni urad je sprico velikanske povodnji zgubil glavo in je sedaj iščejo po blatu.

I Zakladi na dnu morja. Velike zaklade je požrla morje, in potapljačem se bo morda posrečilo, da del ogromnih zakladov spravijo zopet na dan. Po tem zgledu ojačeni, so gospodje, vedno v skrbi za blagor in dobrobit ljubljanskih meščanov, sklenili, najeti večje število potapljačev, ki bodo takoj pričeli z reševalnimi deli po ljubljanskih ulicah. Danes popoldne bodo potapljači na Poljanski cesti vlekli iz morskkega ljubljanskega dna mlekarisk vozice, ki je po nesreči s trotoarja zavozil na stran in na mestu izginil izpred oči lačnih gledalcev. V Wolfovi ulici vlačijo neutrudni potapljači iz blatnih valov belega volka. Le srečnemu slučaju se je zahvaliti, da tudi rešujoči potapljači belega volka niso postali žrtev nevarne povodnji. Ko je danes gondoljer z naloženim čolničnikom, v katerem je sedel neki znani ljubljanski vojni dobičkar, veslal po Kolodvorski ulici, je zadel ob vrh kandelabra, ki je moel iz valov, se je čoln razbil in potopil. Gondoljer se je rešil s plavanjem, vojnega dobičkarja je blato odneslo proti justični palači, dragoceni kovčeg z vso vsebino pa je izginil. Zotapljači so na delu tudi tu.

I Zasačena tatova. Te dni je bilo ponoči pred hišo št. 28 na Dolenjski cesti ukradenega škaf perila, ki se je zunaj namakalo ter vlomljeno v drvarnico, iz katere sta bili ukradeni dve kokoši. Tatova sta nesla potem svoj plen proti mestu, kjer sta ju pa srečala dva stražnika ter ju vsled pomislekov radi imetja makrega perila in kokoši odvedla na stražnico, kjer so dognali, da sta plen res pokradla. Skupna vrednost plena je znašala 1000 K. Pri sebi sta imela dleto, kladivo, klešče in tudi vsak svoj samokres. Storilec sta brata, doma od Kranja in je bil eden v vojaški, drugi pa v civilni obleki. Oba so vta-

Širite „Večerni list“

Ali v zapor. Navedenca sta dvakrat preel prišla v hišo pod gotovimi pretvezami volunit, kaj bi bilo zanj pripravnega in jima je menda dišalo najbolj meso, ki se je sušilo v dimniku. Poskušala sta priti ponoči v vežo, a ker to ni bilo mogoče, sta se zadovoljila z mokrim perilom in kokosima.

Politična kronika.

p Italijani na Koroškem. Celovške „Freie Stimmen“ od 18. t. m. prinašajo na prvem mestu izpovedbe neke Nemke o dogodkih v Velikovu, kjer je neki slovenski nadporočnik zahteval zase pošteno posteljo, nazadnje se pa zadovoljil s prostorom v kuhinji in se sploh obnašal popolnoma kulturno. V prerekanju je rekla Nemka temu nadporočniku, da imajo Nemci stokrat raje Italijane nego Jugoslovane, ker jim Italijani nočejo vzeti domovine kakor Jugoslovani. Takoj na drugem mestu pa prinašajo „Fr. Stimmen“ dopis pod naslovom „Koroško in Italijani“, iz katerega izhaja, da Italijani prav zelo hočejo vzeti Koroško. Kolikor bi se le dalo. Takole piše poročevalec A. S.: Po Italijanih zasedeni del Koroške, posebno pa Kanalska dolina, t. j. dolina med Trbižem in Pontabljem kaže v zadnjem času čisto posebno sliko. Vsa dolina je polna italijanskega vojaštva. Vpliv Italijanov se ondi vedno bolj šopiri. Očividno napenjajo vse sile, da bi tudi to dolino spravili v svojo malho, čeprav je vse preje nego italijanska. Kakor znano, prebivajo tam samo Nemci in Slovenci. — To vedo pač tudi Italijani, ki pa kljub temu ne stremijo samo po Kanalski dolini, ki je zanje že vsled rabeljskih rudnikov zelo privlačna, marveč še dalje. Italijani se torej niso ustavili v Trbižu. Zasedli so tudi postajo Medgorje, tamkajšno lesno tovarno in še druge zgradbe, tako da leži ta postaja že v »inozemstvu«. Edle na dva vlaka, ki es vozita med Trbižem in Nemško Avstrijo, sta na postaji Medgorje podvržena strogi vojaški preiskavi. Vsa znamenja govore tudi za to, da izvaja tudi zgornja Ziljska dolina z bogatstva gozdnega bogastva in obilice živine veliko privlačno moč na Italijane in da bi radi vzeli tudi ta del Koroške, če bi šlo. Dalje se ne da več dvomiti, da sega italijanska pohlepnost s svojimi tipalnicami že tudi proti jugu. Da niso prišli Italijani v svojem »sacro egoismo« že do sponanja, da bi bila za njihovo državo meja po zgornji Savski dolini do Jesenic in odtod ob železniški progi Jesenice — Gorica proti vzhodu zelo lepa? Kdo bi dvomil o tem? Toda kaj pravi k temu pravičnost? To, da morajo ostati vsa ozemlja, ki imajo zasedena Italijani, Koroški, kateri se mora priklopiti tudi nemški del Kranjske južno od Trbiža (Bela peč). — (Tu si stojita nasproti ne pravičnost in sacro egoismo italijano, ampak enako nesveta sebičnost Nemcev in Italijanov! O. p.) V enem se-

veda smo si pa Italijani in nemški Avstriji edini: da morata namreč Italija in Nemška Avstrija na Koroškem imeti skupne meje in da se ia poti od Pontablja v Beljak med nju nikakor ne sme zadirati jugoslovanski klin. — Bomo videli.

p Železniški promet na progi Trbiž-Pontabel je skrajno omejen. Potniška kontrola je tako stroga, da je treba že najtežnjih razlogov, da se dobi dovoljenje italijanske oblasti. Do nedavno je opravljalo železniško službo nemško avstrijsko osebje. 1. februarja so ga nadomestili z italijanskim osebjem. Odpošiljanje blaga na progi Trbiž-Pontabel je odvisno od dovoljenja italijanske brigade v Trbižu, ravnotako prehodni promet iz Nemške Avstrije čez Trbiž v Jugoslavijo.

Žena.

Ž Tudi Srbkinje se gibljejo. Belgrajska »Epoha« priobčuje na uvodnem mestu članek Zorke Kasnar pod naslovom »Žensko gibanje v naši deželi«. Pisateljica naglašja, da je žensko vprašanje tudi v Srbiji postalo pereče. Srbski zakon je postopal do sled z žensko kot s sužnjo. V sedanji vojni so se Srbkinje mnogovrstno oddolžile domovini in drago odkupile svoje pravice. Sedaj, ko stoji domovina pred svojim kulturnim preobratom, morajo tudi ženske priti do svojih prirodnih pravic. Srbija, ki je zasnovana na širokih demokratičnih načelih, je od prvega trenutka pravilno in napredno pojnila potrebo ravnopravne izobrazbe ženske mladine; zato je danes v Srbiji prilično veliko število žena z akademsko ali vsaj srednješolsko izobrazbo, ki delujejo v javnih službah. Ni dvoma, da je v tej deželi veliko mož, ki razumejo, kolikakega pomena je za pravičen razvoj naroda, da se tudi žensko splošno dvigne na isto stopnjo izobrazbe kakor moški in da se v delu za napredek in bodočnost izkoristijo tudi vse ženske sile. To spoznanje pa ne sme ostati samo mnenje posameznikov, marveč mora postati prepričanje širokih mas. Bodoča konstituenta mora popraviti krivice, ki jih je doslej vseboval zakon proti ženi in ženo v pravnem in socialnem oziru izenačiti z moškim ter jo obenem zaščititi kot mater. Ženstvo samo pa se mora z vsemi silami posvetiti delu za povzdigo lastne izobrazbe, posebno med mladino.

Ž V nemško-avstrijsko narodno skupščino je bilo ob ravno kar izvršenih volitvah izvoljenih 7 ženskih zastopnic, in sicer socialne demokratinje: Terezija Schlesinger, Emilija Freundlich, Amalija Seidel, Ana Boschek, Gabriela Profst in Adela Popp ter krščanska socialistinja dr. Hildegarda Burian, vse na Dunaju.

Ž Ženstvo in srednji stan. Neki nemški list poziva meščansko ženstvo, naj podpira srednji stan s tem, da kupuje in naroča vse potrebščine le pri malih obrtnikih in trgovcih, ne pa v veletrgovini. Tu bo tudi veliko lažje uveljavilo svoj okus in svoje zahteve glede posameznih izdelkov nego nasproti velepodjetjem.

Zagrebska borza.

Zagreb, 21. febr. (Lj. k. u.) Včeraj je bil na borzi najživahnejši in največji promet, odkar obstoji sekcija za efektivni promet. Promet je obsegal 4330 delnic v vrednosti 2,418.000 kron. Na trgu je v splošnem vladala hausse. Ta tendenca je bila posebno izražena pri Ljublanski kreditni banki in pri Prvi hrvatski štedionici, od katerih je poskočila prva za 855, druga za 200 kron. Znatno so poskočile tudi delnice Zemaljske banke, Obrtne banke, Hrvatske kreditne banke in Hrvatske eskomptne banke. Sklepni kurzi so bili:

Denar: Blago:			
Banka za trgovino, obrt in industrijo	435	450	
Banka in štediona za Primorje, Sušak:			
stare delnice	515	523	
nove delnice	505	515	
Hrvatska eskomptna banka	1440	1450	
Brodsko menjačna banka	345	353	
Hipotečna banka	445	455	
Hrvatska banka	405	415	
Jadranska banka	855	863	
Hrvatska kreditna banka	1007	1015	
Ljubljanska kreditna banka	—	—	
Nar. banka, stare delnice	435	445	
Poljedelska banka	109	120	
Prva hrvatska štediona	8500	—	
Rečka pučka banka	207	209	
Srbska banka	—	810	
Hrvatska dež. banka, Osijek:			
stare delnice	675	685	
nove delnice	650	685	
Trgovinska banka	335	340	
Zivnostenska banka	620	—	

Srbski vojak.

V novosadski »Zastavi« piše Nikola Marković:

Mrzla oktobrska noč. Ozračje je bilo tako hladno in vlažno, da je človek drhtel do mozga. Taborili smo pod šotori. Postelja vlažna slama, a odeja skozinskož premočen plašč. Ni vredno opisovati, poglejte bojnike, pa vam bo domišljija naslikala grenko vojaško življenje. Mojega tovariša Savo Uzunovića, niškega sodnika — niti njega ni več med živimi — je tresla mrzlica.

— Ali je hladno! — mi pravi in mene še bolj zazebe.

Zunaj je vil veter in stresal šotor do tal. Zashšali so se koraki, nekdo je vstopil. Dnevni narednik nas je klical na službo na ukaz polkovnega poveljnika.

— Kakšno službo? — je vprašal Uzunović brezčutno.

— Da preiščete zločin 26 vojakov, ki so vodnemu častniku odrekli pokorščino, — je odgovoril narednik.

Pred nama je stal vod 26 mož. Noč mračna, a obrazi teh mož še temnejši. Baklja je komaj osvetljevala prostor. Stražno dovedeni vojaki, ki so bil vsi razoroženi, dasi jim je prsi krasila zlata svetinja za hrabrost, to sveto priznanje srbskega junštva. Vojaki so stali mirno in brez najmanjšega strahu. Sami Topličani. Oh, kolike jim je srbstvo dolžno! A sedaj? Sedaj se

obtoženi zaradi strahopetnosti. Žalosten pojav. Srbija umira, a disciplina slabi, sem si mislil in dodal sam pri sebi: krivi so in grdi, a zopet — teče že peto leto krvavega boja. Naveličali so se že tudi junaki.

Prišel je polkovni poveljnik. Šel je mirno mimo njih in jih mrko gledal. Ustnice mu trepetajo, a ničesar ne reče. Opažoval sem vojake; spokojno so mu gledali v oči in mirno pričakovali obtožbe.

— Kaj ne ljubite več Srbije? Ali se nečete zanjo več boriti? — je zašepetel poveljnik, da je zaječala gora. Bil je strašen prizor, da so se še sove na jasi vznemirile. Vojaki molče in mirno gledajo svojega poveljnika. V vojski mlajši brez dovoljenja nima besede.

— Dal vas bom še noč — tu je poveljnik umolknil, se zamislil, nato pa trdo nadaljeval? ... ustreliti na lastno odgovornost. Vaš vodni častnik vas je obtožil, da ste odrekli pokorščino in da ste ostali v jarku, ko vam je dal povelje za bajonetni napad. Ali se tako oddolžujete Srbiji? —

Poveljnik jih še enkrat prezirljivo pogleda in poln ogorčenja ukaže, naj začnemo preiskavo. Vojaki se spogledajo in kakor bi trenil, stopi eden izmed njih naprej. Bil je čvrst kakor skala in veder kakor zvezdnata noč. Strumno stoji pred poveljnikom in prosi za besedo.

— Naj slišim, — odgovori poveljnik osorno.

— Mi ne prosimo milosti; ako smo krivi, ustrelite nas, gospod polkovnik, to si dolžan Srbiji. Mi vsi tukaj imamo po 5—6 otrok, toda Srbija je prva. Mnog naš tovariš je plačal Srbiji svoj dolg, in tudi mi smo vedno pripravljeni, da zanjo umremo, ako ji moremo s tem pomagati. Toda da bi poginili, ne da bi ji s tem kaj pomagali, to ne bi bilo pametno in od naše smrti ne bi imel ne kralj ne Srbija koristi.

— Kaj? — zagrmí polkovnik še ostreje.

— Naš višji je še otrok, ima komaj 17 let, vsega je dočrpal eno leto vojne akademije; vrl je in hraber, toda brez vsakega vojnega izkustva. Ukazal nam je juriš na sovražnika, ko je sovražna strojnica najhujše delovala. Tedaj nismo izvršili povelja, pač pa potem, ko je sovražnik polagal nov pas municije in je strojnica mirovala. Skočili smo iz jarka, dospeli na cilj, oteli strojnico in ostali živi. Tako smo se bolje oddolžili Srbiji. Naša vest je mirna. —

Zagovor je bil resničen. Poveljniku se je razjasnil obraz in krepko je stisnil zvesto desnico vsakemu izmed obtoženih.

Tak je, vidite, srbski vojak.

Po svetlu.

s Časopisi v strelskih jarkih. Znano je, da so vojaki izdajali časopise tudi v strelskih jarkih. Časopisi se bavijo zdaj z vprašanjem, koliko teh časopisov bo preživelo vojno. »Chropouilolt« naznanja, da se bo povečal in izhajal dalje. »Marmite« je izjavil, da bo izhajal še najmanj 100 let po vojni. »Conard« pravi, da se bo bavil z literaturo in bo prinašal prej zabranjene podrobnosti. »Fusse« pa pravi, da je to zadnja številka, ker preneha izhajati. Poleg teh je še veliko število vojnih časopisov, ki se pa niso izjavili, ali bodo živeli dalje, ali ne.

pisov, ki se pa niso izjavili, ali bodo živeli dalje, ali ne.

s Vsaka družina lasten dom. V Berlinu so imeli kljub viharnemu času zelo zanimivo razstavo: praktično in ceno zgrajene hišice za posamezne družine. Najbolj so ugajala lesene hiše, zgrajene na betonskem temelju. Pri tleh večja izba in kuhinja, v prvem nadstropju spalnica in manjši prostori. Hiše so popolnoma moderno opremljene z elektriko, vodovodom itd. Cena popolnoma gotovi hiši od 15—30.000 kron.

s Zibelka vojvode Reichsstadta. Pariz, 21. febr. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Pariški municipalni svet zahteva, da mora Francija od Dunaja zahtevati zibelko vojvode Reichsstadta, katero je leta 1811. poklonil Pariz Napoleonu in ki je bila prenešana leta 1814. na Dunaj.

s Umetniška duša. Nek civilist je videl vojaka-črnca, ki je z velikim veseljem kidal sneg in mu dejal: »Povejte, prijatelj, kaj čakate, da ne greste domu?« Vojak mu je odgovoril: »Kaj za vraga se vam mudi! Ko se vrnem domov, pač ne bom imel več prilike, da bi se divil tako krasnemu prizoru.«

s Časnikarski prepis. Med »A. Française« in Henri Barbusse, ki je slaven pisatelj znane francoske vojne knjige »Le feu« (oghen) se je bil vnel živahen prepis. »Action« očita pisatelju germanofilstvo in mu to dokazuje s citati iz nemških listov, ki so knjigo priporočali. Barbusse je odgovoril, da je le nemška cenzura zabranila knjigo pot na nemški književni trg in umolknil. Na mesto njega pa so se oglasili mnogi njegovi častilci, ki zavračajo to očitjanje mesto njega.

s Clemencean — ljubi šport. Clemencean je velik ljubitelj športa. V mladosti je bil izvrsten jahač, sabljač in lovec. Leta in nujni posli so ga prisili, da je po večjem popustil svoje športne zabave. Vendar pa je še danes ves navdušen za šport. Vsako jutro, predno se umije, telovadi nekoliko časa.

s Za Poljake. Mešta Pariz. Verdun, Mamey in Reims ter Milan, Bergamo in Turin so darovale novoustanovljenim poljskim polkom vsaka po eno zastavo.

s Kdo je več pretrpel? Med angleškim in italijanskim časopisjem so se začela nova razmotrivanja o tej zadevi. Kdo je imel več izgub v vojni? Do tega je prišlo zato, ker je »Corriere« predlagal, naj Amerika in Angleška prevzameta del dolgov Italije in Francije, ker sta oni dve pretrpeli najmanj. »Times« pravi: Francija je imela 1.071.000 mrtvih, Anglija 658.704 mrtve in 2.000.000 ranjenih, Italija pa je imela 400.000 mrtvih in 976.000 ranjenih. Vse to poročajo brez komentarja, da občinstvo samo sodi. Italijansko časopisje pa pravi, da ima Anglija 423 milijonov ljudi, a Italija jih ima samo 36 milijonov. — Prej pa smo se prepirali, kdo ima manj izgub!

s Nesreča dveh zrakoplovcev. V Archachomu so se vršili dne 7. t. m. pred japonskim odposlanstvom razni poizkusni poleti z zrakoplovi. Vreme je bilo slabo. Naenkrat se je začel eden od zrakoplovov naglo spuščati in zaman je bil vsak poiz-

kus, da bi ga rešili gotove propasti. Ko sta videla to poročnik Laemte in podčastnik Ilasse, sta skočila v veliko bojno letalo in zletela na pomoč. Toda ali vsled naglega poleta, ali vsled megle, sta padla oba v jezero Goyan in se pogreznila z aparatom vred.

s Koliko ljudi je okoli mirovne konference? »Petit Journal« računa to. Angleži so poslali v Pariz okrog 500 ljudi in ravno toliko Amerikanci, Angleži so vzeli zase dva velika hotela: Majestic in Astoria. Amerikanci pa imajo hotel Grillon in cel kup hiš med ulicami Boissy, d'Onglas in Royale. Oni imajo vsakovrstno tehnično osebje, posebno urejen telefon, cenzuro, nabavo papirja, tisk, fotografski zavod in poštni urad. Grdija ima zunanjega ministra in poleg drugih odsekov tudi finančnega, ki šteje 10 članov. Srbska delegacija šteje 3 bivše ministre, ministra za zunanje zadeve, enega generala s petimi častniki za vojaške zadeve in poleg tega tehnično komisijo in komisijo za preiskovanje bolgarskih grozovitosti, ki šteje 4 člane. Portugalci imajo 25 tehničnih svetnikov. Francoški časopisi ne omenjajo Italijanov in zaključujejo, da je skupno število osebja vseh udeležencev okrog 3000 duš.

s Prepis radi spomenika v Rimu. Med vojno je izgubil neki bersaljer na laškem bojišču nogo. Ko je ozdravel, se je podal zopet na bojišče in tam umrl, ko je še v zadnjem trenutku zagnal na sovražnike — palico. Temu bersaljeru so postavili v Rimu spomenik, radi katerega se je vnel zanimiv prepis, naperjen proti kiparju Dazziju, ki je napravil bersaljera golega. Kritika pravi, da bi bil moral ostati junak v bersaljerski obleki, ker je ko tak tudi umrl, med tem, ko bi bil lahko kot invalid živel še dolgo v civilni obleki. Bersaljerska stotnija, ki je prišla k odkritju spomenika, da bi počastila junaka, je glasno protestirala in hotela pobegniti.

s Smrti kač v »Jardin des Plantes«. Živi inventar znamenitega »Jardin des Plantes« se je za časa vojne silno zmanjšal. V njem se ne nahaja niti ena kača več, ki so se opletale in napenjale za ogromnim steklom. Zanimivo je, kako so poginile. To je bilo v času bombardiranja Pariza. Nekoliko bomb je bilo padlo v okrožje, kjer je bil »Jardin«. Prestrašeni meščani so poslali pred komisarja policije svoje zastopnike, ki so dejali: »Gospod komisar. Če udari kaka bomba v dvorano kač in razbije stekleno ogrado črnih kuščarjev, kač in škorpionov, bodo ti zlezli na ulice. Levov, medvedov, hijen, se je lahko ubraniti, ker se jih vidi. Ali kače, gospod! Tiho se bodo priplazile v sobe in nas iznenadile kot strela!« Komisar se je zamislil in čez 24 ur so bile vse kače uničene s kloroformom. Gabonska zver, najlepši eksemplar, kar jih je bilo, je poginila v sladki omami z drugimi strupenjačami, da so se meščani umirili.

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.

(Dalje.)

»Zakaj pa ne žive v Rusiji, če so Slovani?»

»Ker imajo doma dovolj prostora.«

»Ali redite pri vas konje in krave?»

»Seveda jih redimo!«

»Ali bikov nimate?»

»Kajpada, tudi bike imamo.«

»Kaj pa žganje, ga pri vas tudi pijete?»

»Pijemo tudi žganje, če je treba.«

»Oslov pa pri vas gotovo nimate?»

»Ne,« je odgovoril poročnik, »oslov pa pri nas niti od daleč nimamo toliko kot pri vas v Rusiji.«

Upajmo, da vsi ruski učitelji niso tako izobraženi in da bi kdo vprašal mesto o konjih in bikih tudi, če imamo pri nas Tolstoj in Dostojevske, kakor oni Idrifčan, ki je, videč Sočo na solkanskem polju, vzkliknil: »Tukaj imajo pa veliko večjo Idrifco kot pri nas.«

Krog polnoči smo odšli iz Genove proti Rimu, kamor smo se torej vrnili malo prej kot čez tri dni, v soboto sedmega decembra 1918 opoldne.

Z doktorjem Ivanom sva se nastanila v Grand hotelu blizu trga Termini in šla takoj na legacijo. Osupli in začudenji so naju gledali ter obsipali z najrazličnejšimi vprašanji.

Povedala sva, da so nama pot v Francijo pred nosom zaprli in sva se morala vrniti nazaj po francosko vizo, ki je v potnih listih še nisva imela.

Po dolgem debatiranju semintja in gorindol sva vendar dobila zagotovilo, da nama napravijo diplomatske potne liste, s katerimi brez skrbi in sitnosti prekoračiva mejo. Obljubili so nama tudi, da napravijo najine pasuše za linijo Turin—Modane—Pariz, zlasti radi moje prošnje, ker mi je bila ona pot že znana iz prejšnjih časov in ker sem bil dobil do Mentone precejšnjo antipatijo.

Dobila sva čez dva dni rdeče knjižice in v ponedeljek 9. decembra sva končno zapustila Rim.

Nič posebnega nisva doživela na potu do Pariza. Samo to le se je nama pripetilo. Na postaji v Modani so naju začeli izpraševati, kje imava permesso di soggiorno (dovoljenje za bivanje). A ker nama v Rimu niso dali nikakega takega papirja, ga tudi pokazati nisva mogla. Zopet sva bila na tem, da naju pošljejo drugič v Rim. A ker sem imel jaz s seboj precej velik zavoj konzulatske pošte za Pariz in London so naju vprašali, če sva kurirja in če so najini potni listi diplomatski. Pokazala sva menda že v petič usodepolne bukve in nazadnje je vendar eden izmed manj kratkovidnih žendarmov zagledal debelo napisani naslov: passeport diplomatique. Rekli so nama, da naju zaenkrat spuste, naj pa drugič ne pozabiva vzeti s seboj vse, kar je potrebno in predpisano.

»N'oubliez pas le permis de séjour« je

godrajal francoski policist. »Non dimentichino il permesso di soggiorno signori,« je kokodajsal italijanski carabinieri.

Srečno sva se prerinila nazadnje mimo teh birokratičnih cerberov, vzela sva listke do Pariza in vlak naju je 10. decembra zvečer ob pol devetih odpeljal v temo proti Chambéryu.

Zbdl sem se na neki mali postaji južno od Dijona, ki se imenuje Brazey en Plaine. Dan se je bil komaj naredil, načelnik postaje je stal pred vrati, drugega človeka nismo videli, bilo je še prezgodaj. Mračno-megleno, deževno vreme je bilo zunaj.

Neki belgijski častnik, ki sem ga bil že v Turinu opazil, se je zdrnil in me vprašal:

»Nous sommes déjà à Dijon, n'est-ce pas?»

(Smo že v Dijonu, kajne?)

Pas encore, monsieur! (Še ne, gospodi!)

In moč je znova zadremal. Jaz nisem mogel več zaspiti. Bolelo me je desno uho, kar kljubovalo mi je v njem. Slutil sem, da mora biti takozvano vnetje srednjega ušesa, ali, kakor se reče po domače, da mi bo preteklo uho. Povedati pa nisem maral doktorju Ivanu ničesar, še zdrava, kakor sva bila, nisva imela nikjer posebnega povoda za smeh in kratek čas. Molčal sem, kadil cigarete, dremal ali pa čital Zambaldijevo italijansko slovnico, najmodernejšo in najboljšo delo te vrste izza zadnjega časa. Izšla je lansko leto. Kupil sem jo v Genovi onidan, mimogrede.

Vlak se je po dolgi pavzi začel pomikati počasi dalje. Nikamor ni mogel. Lezel je kot navaden tovarni vlak, se vstavljaj sredi proge, pihal in pihal, naprej pa ni mogel nikamor.

Povpraševali smo se po vzroku te počasnosti. Eden je ugibal eno, drugi drugo, a gotovega nismo vedeli ničesar. In tako smo se vozili še kakih dve uri, predno smo prišli v Dijon, kjer so nam povedali konduktarji, da se ustavimo za dvajset minut. Doktor Ivan je rekel, da je gladan in gre v restavracijo. Ker smo bili zapeljali precej izven kolodvora, je bila ostala restavracija precej daleč za nami.

Opozoril sem Ivana, naj se ne mudi predolgo. A čakal sem in čakal, pa ga le ni bilo. Vlak je zažvižgal, zaškripala so kolesa in šli smo dalje proti severu. Ivana ni bilo od nikjer. Mar je res ostal v Dijonu? Čakal sem, jezil sem se, na tiho sem rentalil. Kaj bo z vsemi kovčegi, ki jih imava s seboj? »Kaj bo z menoj?« sem si mislil, »ko imam komaj dvajset frankov v žepu.« Kaj naj delam v Parizu, ko nimam znancev in pridem kakor bi padel z neba. Vedel sem samo za stanovanje Jugoslovanskega odbora in edino to me je tolažilo.

Vrag naj vzame vse take počasne doktorje, sem si mislil, vrage vzemi vsako tako potovanje in še tebe, Peter, ki greš v Pariz z dvajsetimi franki.

Čez pol ure se je prikazala v vratih kupeja smehljajoča se Ivanova glava. Hudo sem ga pogledal, on pa je segel v levi žep in mi ponudil kruha ter lijonskih klobas. Segel je v desnega in mi dal botiljko vina.

»Mislim sem tudi na vas,« je rekel.

»A tudi jaz sem mislil na vas,« sem mu odgovoril, bal sem se, da vas ne bo in se peljem sam v Pariz.«

»Res,« je rekel, »v zadnjem trenutku sem vstopil, ko se je vlak že premikal.«

»O, to ste vi lijencina, da Bog pomaga.« Nazadnje sva se pobotala in obmolnila.

Krog pol petih smo dospeli v Pariz, a priti bi bili morali že jutraj ob desetih.

Dobila sva taksí, ki naju je zapeljal v Rue des petits champs 48, kjer se nahaja znani hotel Madison, bivališče večine članov Jugoslovanskega odbora.

Vprašala sva če imajo kakó sobo. Toda smehljaje je odkimal vratar, češ, da bo v tem času zelo težko kaj dobiti, ker je v centru vse zasedeno.

In prebredla sva vse ulice tam okrog, obiskala sva štirinajst hotelov, a povsod, kjer sem vprašal:

»Avez-vous une chambre?« (Imate kako sobo?), so odgovorili: »Pas une, monsieur! (Niti ene, gospod.)

Ko sva obupala, da sploh kaj najdeva, sva velela šoferju, naj naju pelje nazaj v Madison.

Prišedši tja, sva vprašala, če je monsieur Trumbić doma in če naju lahko sprejme.

Conciergé (vratar) je pritrdil najinemu vprašanju, potegnila sva se z vzpenjačo v četrto nadstropje.

Gospod Trumbić naju je prijazno sprejel, ponudil stole in cigarete, »pak smo razgovarali« precej dolgo.

(Dalje.)

Aprovizacija.

a Aprovizacija juž. železnice razprodaja fižol, jajca in malinovec.

a Kislo zelje za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo kislo zelje v ponedeljek, dne 24. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 400, od 9. do 10. štev. 401 do 800, od 10. do 11. štev. 801 do konca. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane 1 krono.

a Kislo zelje za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja prejmejo kislo zelje v ponedeljek, dne 24. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: VIII. okraj popoldne od 2. do 3. štev. 1 do 300, od 3. do 4. štev. 301 do konca. IX. okraj od 4. do 5. ure. Vsaka stranka dobi 2 kg na osebo, kilogram stane 1 krono.

a Premog za peč v IX. okraju so bodo prodajali po sledečem redu: Na vsak drugi odrezek belih izkaznic za IX. okraj se dobi pri tvrdki Richter, Trnovska ulica po 50 kg premoga, ki stane 6 K 20 vin. Premog se prodaja v ponedeljek, dne 24. in torek dne 25. februarja.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi slamnate čevlje (šolne), predpražnike, slamnate podplate za čevlje

Franjo Cerar, tovarna slamnikev,

Stob p. Domžale.

Tovarna je 7 minut oddaljena od kolodvora.

Krvnikova vrv.

Roman. Spisal Aleksander Petöfi.

(Dalje.)

»Objemi me, Roza, ne pusti me!« sem dejal. »Zdi se mi, da morem leteti, leteti v nebesa, čeravno ne verujem, da so nebesa tako lepa, kot je zdaj zemlja.«

Sedela sva drug ob drugem. Kaj vem, kaj sva govorila, in če sva govorila?

... Toda vendar, spominjam se, da mi je med drugim dejala tole:

»Čemu si mi dejal, da me ljubiš? Jaz sem vedela vseeno. Dekličje oči, da bi ne spoznale, kdo jo ljubi? In če bi tudi tega ne bila videla, moje srce mi je šepetalo, da me ljubiš, da me moraš ljubiti... O, če bi ne bila upala tega, vedela tega, bi bila morda že tam, kjer počivajo uničena srca. Ker glej, od prvega trenutka, ko sva se videla, sem tvoja. Da, trdim še več: Tvoje ime je Matija Andorlaki. Ko sem slišala to ime, še prej ko sem te videla, sem čutila nekaj posebnega, nekaj zagonetnega. Tedaj nisem vedela, kaj je bilo to. Sedaj vem, da je bila to ljubezen. Prijetno mi je bilo, če sem slišala to ime in želela sem samo, da vidim nositelja tega imena. Slednjič sem ga videla; videla sem tebe. Kako rada bi te bila pogledala zopet in zopet, pa se nisem upala, ker so visele tvoje oči vedno na meni. Saj ne boš zameril moji odkritosti? Resnica je, da govoriva midva danes prvič med seboj, toda nič ne de; midva se ljubiva in ljubeči so si že v prvem hipu stari znanci. Tako se mi zdi, kot bi bila midva do sedaj dve sosednji zvezdi; ti si padel doli in jaz nečem sama ostati na nebu, zato sem zletela, da te poiščem in našla sem te! Zdaj je že vseeno, če sem na nebu ali na zemlji, samo, da sem s teboj... ker se — ne res? — ker se ne ločiva nikdar več?«

»Ločiti, od tebe? Ne!... toda...«
»Toda? Kaj toda?...«
»Tvoji starši, ljuba Roza!«
»Moji starši? Starši so zato tu, da dajo svojim otrokom blagoslov.«
»In če ga jim ne dajo?«
»Čemu bi ga ne dali?«
»Ker sem ubog...«
»Oni sami niso zelo bogati...«
»Ravno zato...«

»Ne govoriva o tem,« je pretrgala Roza pogovor. »Moji starši bodo privolili; in če ne... vseeno, pripravljena sem stradati, zmrzovati s teboj... samo ljubi me!«

In pala mi je krog vratu in me poljubila, pobožkala moje čelo, to čelo, na katerem tedaj ni bilo gub, ampak lase in na katerem sedaj ni las, ampak gube.

4.

»No, moj prijatelj, kaj rečeš o Rozi?« sem vprašal Ternjeja po prvem obisku, ki sva ga storila pri moji ljubici.

»Resnično, lepa deklica, srčna de-

klica, moram reči,« je odgovoril Ternjeja. »Čudovita deklica, pri moji časti!«

»Ali se še čudiš, da me je tako očarala?«

»Čudim se... to se pravi, ne, ne čudim se več!«

»No, kam boš šel sedaj?« sem ga vprašal, ko sva prekoračila nekaj ulice.

»Domov.«

»Domov? Midva sva šla mimo tvoje stanovanjke že davno.«

»Nemogoče!« je dejal Ternjeja in se ozrl... Presneto, res... no, vrniva se.«

Naslednji dan sva se zopet sešla.

»Ti si slabe volje,« sem dejal, »kaj ti je?«

»E, vso noč sem igral in izgubil mnogo.«

»Ti izgubljaš pogosto...«

»Bil sem prekleto raztresen, vrag ve, kod so blodile moje misli.«

Prišel sem slutiti, prišel sem z grozo slutiti, kod so blodile njegove misli. Nisem ga več vodil k Rozi in polagoma so izginile moje skrbi, ker me Ternjeja sam ni nikdar prosil, da naj greva, k nji, da celo omenil je ni nikoli.

Lump je šel sam k nji, ne da bi bil jaz vedel.

Nekoč me je presenetila Roza z novico, da je Ternjeja prosil za njeno roko.

»In ti si privolila, gotovo, ne res?« sem zavpil nanjo.

Uboga deklica je okamenela ko steber in me zrla in solze so ji priče vreti.

»S poljubi bi posušil tvoje solze,« sem dejal omehčan. »S poljubi bi posušil tvoje solze, moja Roza, toda nisem vreden tega!« in obsul sem s poljubi njeno roko.

»Odpusti mi, moja duša, odpusti mi! Napravil sem ti bolečino, toda odpusti; glej, moj razum je zmehčan... ne vem, kaj govorim... kaj delam. Z Bogom!«

Ves iz uma sem planil od nje in tekel domov. Doma sem se spomnil, da sem hotel iti k Ternjeju. Hotel sem k njemu. Nisem ga dobil. Moram ga najti, četudi ga iščem do sodnjega dne! Sem si mislil in obiskal vse igralnice op vrsti, kjer sem ga upal dobiti. In končno sem ga iztaknil. Bil je resnično ob zeleni mizi.

»Baltazar Ternjeja,« sem zaklical, ko sem ga zagledal.

»O, dober večer, prijatelj,« me je pozdravil.

»Jaz tvoj prijatelj? Tvoj sovražnik!«

»Ej, prijatelj, kaj naj pomeni to?«

»To ti bom povedal, kaj to pomeni!«

... pojdi!«

»Počakaj malo, igra bo kmalu pri koncu; prej ne morem oditi.«

»Pojdi, če ti rečem!« sem zavpil

nanj in ga zgrabil za ovratnik.

»Ej, to ni nobena šala...«

»Mislim sam, da to ni šala!...« in prišel sem ga neusmiljeno tresti.

Ostali so me odtrgali od njega. Kaj se je zgodilo potem? Ne vem; izgubil sem bil zavest.

Naslednji dan je prišel k meni. — Dobil me je še v postelji, ker sem bil slab. Ponudil mi je roko; nisem segel vanjo.

»Povej mi, kaj ti je? Kaj si hotel včeraj od mene?« me je vprašal.

»Kaj sem hotel?... hotel sem te pozvati na dvboj; nato sem se spomnil, da se niti bojevati ne znaš.«

»Dvboj? Iz kakšnega vzroka?«

»Hm, on mi hoče uropati mojo ljubico, zdravje moje duše in še vpraša: čemu dvboj?«

»Neumen mladič,« je dejal smeje, »tedaj zavoljo te malenkosti ta strahovit ropot!«

»Malenkost?«

»To ne zasluži besede. Povedal sem ti že svoje mnenje o ljubicih.«

»Tudi jaz sem ti povedal svoje.«

»Ti si bolan, moj ljubi prijatelj, bolan; trdno upam, da ozdraviš sčasoma.«

»In ti boš zbolel, Ternjeja, in sicer radi mene, če boš nadaljeval svoje hišinstvo...«

»Stoj, Matija, da izgovorim. Poskusiva priti na čisto med seboj. Veš kaj?... no... po resnici govorjeno... jaz ljubim Rozo... ne plani kvišku, ne prekini mi besede... pusti, da povem. Ti ljubiš Rozo, jaz tudi; ti hočeš, da bo tvoja žena, jaz tudi...«

»Boš molčal!« sem ga prekinil.

»Ti molči, dokler govorim. Potem boš govoril ti. Tedaj midva oba hočeva Rozo za ženo. Ona je naklonjena tebi; njeni starši pa so naklonjeni meni. To je zelo naravno; jaz sem bogat, ti si ubog. Ali si mislil, Matija, ali si mislil na to, da si ubog? In da je zakon za uboge ljudi neskončen peklo? Ali bi mogel zreti z lahko vestjo, kako ona žena, ki jo ljubiš, trpi pomanjkanje? Kaj?... Pomisli na vse, moj ljubi Matija.«

»In če pomislim na to?«

»Potem boš videl, da zakon ni za te.«

»In potem?«

»Potem je zato bolje, da se Rozi odpoveš. Odpovej se, moj ljubi prijatelj. Ali veš kaj? Če se odpoveš, je polovica mojega premoženja tvoja. Na tako velikodušen hočem biti.«

»Velikodušen! nevrednež si!«

»Torej ti ne sprejmeš moje ponudbe?... Še nikdar nisem videl pri kakem ubogem človeku toliko zabitosti!«

»Dovolj — ... za zdaj dovolj... pojdi...«

»Stoj, še nekaj ti bom dejal...«

»Ničesar več nečem slišati...«

»Dobro, tedaj ti razodenem samo to...«

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista.«

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.